

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่ทำการศึกษการพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในการฝึกปฏิบัติกระบวนการพยาบาลพื้นฐาน (552293) จำนวน 39 คน (กลุ่มควบคุม 19 คน และกลุ่มทดลอง 20 คน) ซึ่งกลุ่มควบคุมนั้นได้รับการจัดการเรียนการสอนทางคลินิกตามปกติ และกลุ่มทดลองอาศัยการทำผังความคิดในการเรียนเพิ่มเติม ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์นั้นได้รับการประเมินโดยแบบทดสอบการคิดเชิงวิพากษ์ของแคลิฟอร์เนีย (California Critical Thinking Skills Test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักศึกษากลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักศึกษากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แม้ว่าจะไม่พบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง แต่การใช้ผังความคิดในการเตรียมตัวก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติก็เป็นโอกาสที่ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น เพราะได้มีโอกาสฝึกคิดจัดระบบข้อมูลของผู้ป่วยซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการวางแผนการพยาบาลให้ผู้ป่วย สำหรับการทำผังความคิดเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติในแต่ละครั้งนั้นนับว่าเป็นการสรุปความคิดของนักศึกษาเองที่มีต่อกิจกรรมการพยาบาลที่ได้ทำไป ทั้งยังเป็น การทบทวนและไตร่ตรองความรู้ไปด้วย ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่สำคัญของการฝึกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ฉะนั้นการใช้ผังความคิดในการเรียนการสอนทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลจึงเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่อาจารย์พยาบาลอาจนำไปใช้ได้ ทั้งนี้ผู้สอนควรได้รับการเตรียมตัวในวิธีการสร้างผังความคิด การประเมินผังความคิด รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับ ส่วนผู้เรียนนั้นต้องได้รับการฝึกฝนในการสร้างผังความคิดอย่างเพียงพอ

This study was a quasi-experimental research, which focused on development of critical thinking of second-year nursing students enrolling in Fundamental of Nursing Practicum (552293). The sample size was 39 (control group = 19, and experimental group = 20). The control group received the traditional style of clinical teaching while the experimental group received the traditional style of clinical teaching plus concept mapping creation. Critical thinking skills were assessed by the California Critical Thinking Skills Test. The findings were as follows:

1. Mean scores of critical thinking skills of the control group before and after Fundamental of Nursing Practicum were not significantly different.
2. Mean scores of critical thinking skills of the experimental group before and after Fundamental of Nursing Practicum were not significantly different.
3. Mean scores of critical thinking skills between the control and experimental groups both before and after Fundamental of Nursing Practicum were not significantly different.

Although there were no mean differences in the experimental group, the students had chances to engage in self-directed learning in using concept map for clinical preparation. The students had opportunities to organize patient data, which was the major basis for doing nursing care plan. Concept mapping creation after each practice was the concept summary by the students on their nursing activities and also knowledge reflection and contemplation. Those activities were considered as parts of critical thinking skill practice. Therefore, using concept map in clinical teaching/learning for nursing students could be another approach that nursing faculty might adopt. Clinical instructors should be prepared themselves in map construction, map evaluation, and feedback. Learners should sufficiently practice in concept mapping creation.